

Els 1000 Dies de la Guerra a Ucraïna: Emergència Humanitària i la Política de Trump

El passat 18 de novembre es van complir 1000 dies des que va començar la guerra a Ucraïna. Des dels inicis de la invasió russa el 24 de febrer de 2022 s'han generat esforços internacionals per poder frenar la política expansiva russa, decidida a envair un país democràtic i sobirà. No només ha resultat en una crisi humanitària a Ucraïna, sinó que també té implicacions en la seguretat dins del sistema internacional; en tant que una guerra a Europa és una amenaça a la seguretat i l'estabilitat dins d'aquesta.

Des dels inicis del conflicte, tant l'OTAN com Occident –i en especial la Casa Blanca—s'han qüestionat sobre com brindar suport a Ucraïna sense haver d'intervenir en el conflicte, evitant confrontant-se directament amb Rússia. Aquest sembla ser el gran dubte a l'hora d'ajudar l'exèrcit ucraïnès, i part del perquè del ressò de la recent autorització de l'ús d'armament estatunidenc.

Després de la deficiència de la comunitat internacional a posar fi a l'agressió russa, sorgeix el paper de la Casa Blanca com un factor important en el desenvolupament d'aquest conflicte. A les portes d'un nou govern presidit per Donald Trump, pot ser

que estiguem davant d'un canvi de dinàmiques en el sistema internacional que es vegin reflectides en canvis en la guerra russo-ucraïnesa.

El desenvolupament polític del conflicte

El perquè de la invasió russa ha estat discutit per tots i sota totes les perspectives teòriques polítiques possibles. Després d'esforços d'Ucraïna per perseguir un major apropament a Occident, Rússia ho va percebre com una ingerència estrangera dins de les seves esferes d'influència. L'annexió il·legal de Crimea el 2014, només va ser l'inici d'un projecte expansionista rus que pretenia envair el territori ucraïnès, al·ludint a una reminiscència del passat: la Unió Soviètica. És així com Rússia mostrava un retorn a les polítiques de poder i les esferes d'influència –sota una teoria internacionalista realista.

La invasió d'un territori sobirà vulnera directament l'article segon de la Carta de Nacions Unides, que estableix el principi d'igualtat sobirana entre tots els seus membres. En tant que Rússia i Ucraïna ho són, resulta en una infracció del dret internacional, i consegüentment ha estat rebutjat per la

comunitat internacional. Així mateix, una guerra a Europa ha estat percebuda com una amenaça per a la seguretat de la regió. Com a conseqüència, des del 2014 la Unió Europea va suspendre els acords bilaterals amb Rússia i va adoptar un llarg llistat de polítiques i sancions dirigides al Kremlin i als seus aliats més fidels. Tot i que Rússia és un dels majors socis comercials en termes energètics i la dependència de la UE a aquesta, la Unió va prioritzar els seus valors de democràcia i de l'Estat de dret, remarcant el seu poder normatiu ja reflectit en la seva política exterior.

La Unió Europea també ha estat un dels principals actors a acatar la crisi derivada de la invasió russa. Amb l'adopció d'una política comprensiva, es va establir brindar assistència en missions militars i una guia per a l'acollida de refugiats de la guerra, així com les sancions dirigides a Rússia.

És així com Rússia va patir un aïllament internacional per part d'actors importants com la Unió Europea i els Estats Units, mostrant suport ferm cap al govern de Kíev i els seus ciutadans.

Emergència humanitària a Ucraïna

Després d'haver-se complert més de 1000 dies de conflicte armat després de la invasió a gran escala dirigida per Rússia en territori ucraïnès, és important parar atenció a la greu situació que viuen milions de persones per culpa d'aquesta situació. En el transcurs del conflicte, la població ha descendit a 30 milions d'habitants, 14 dels quals

són vulnerables i requereixen ajuda humanitària. En altres xifres, això suposa que 1 de cada 2 famílies ucraïneses requereix aquesta ajuda.

Segons dades de Nacions Unides, uns 12.162 civils han sigut assassinats i almenys 26.919 han resultat ferits des de febrer de 2022. En afegit, més de 3400 escoles i hospitals han estat afectats o destruïts i 10 milions de persones han fugit de les seves llars. Aquesta crisi humanitària augmenta la seva gravetat en acostar-nos al tercer hivern en guerra: lluitant amb afectacions al subministrament d'electricitat, calefacció i aigua.

Els atacs de l'exèrcit rus han provocat la destrucció d'habitatges, escoles, hospitals i infraestructures. No només s'atempta contra el dret a la vida dels ucraïnesos, sinó que també se'ls impedeix desenvolupar la seva vida al seu lloc d'origen.

La situació dels infants: d'adopcions fins a deportacions forçoses

Els nens ucraïnesos han estat el blanc de violacions dels seus drets –i presumptes crims de guerra— des de començaments del conflicte. Sent un grup demogràfic altament vulnerable, ha experimentat una ràpida assistència i coordinació internacional per garantir la seva protecció. No obstant això, també han sigut objecte d'arma política russa, atemptant contra la seva integritat i la identitat ucraïnesa.

D'una banda, milers de nens han patit la pèrdua dels seus progenitors, quedant-se sols a la deriva

enmig d'aquesta guerra. L'adopció ha sorgit com una mesura per donar acompanyament a aquests, i tractar de retornar-los el dret a gaudir de la seva infància.

Cal garantir la protecció de la situació dels infants no acompanyats i separats que han fugit del conflicte. A les zones segures a Ucraïna, ha augmentat exponencialment l'adopció de nens, des de 752 el 2022 a 925 el 2023. Tot i que a causa del conflicte es va prohibir l'adopció estrangera de nens ucraïnesos, hi va haver nens evacuats a l'estranger per a la seva major protecció.

Atesa la seva proximitat geogràfica, diversos països europeus s'han dedicat a ajudar aquests infants a través de programes d'acolliment i adopció. Amb intencions de protegir-los del conflicte i els seus riscos a ser víctimes de violència, abusos, tracta i explotació, ha sorgit la iniciativa d'organitzacions, juntament amb la coordinació de les autoritats competents d'aquest Estat, per crear programes per brindar aquesta protecció i la recerca d'un lloc segur.

Així mateix, s'ha tractat de garantir una alineació amb els estàndards requerits i els criteris de qualitat i seguiment sistemàtic durant els processos, on el benestar dels infants resideix l'objectiu principal. Allunyant-los del conflicte i proporcionant-los una llar i una nova família, també es tracta d'endinsar-los en la cultura del seu nou país, afavorint una major integració per facilitar el seu desenvolupament i adaptació.

L'interès superior d'aquest procés ha de ser la reunificació amb la seva família, essent així l'adopció el darrer recurs, atès que aquesta reunificació no té cabuda en el context familiar de l'infant.

D'altra banda, s'ha patit una massiva deportació de nens ucraïnesos a territori rus. Més de 700.000 nens han estat allunyats de la seva família a Ucraïna i subjectes sota control rus, conformant 1 de cada 5 nens. Aquest gest és un intent de Rússia d'eliminar la identitat ucraïnesa d'aquests nens a través de la imposició de narratives propagandístiques.

Imatge 1. Nena ucraïnesa deportada per Rússia. Font: Socialists & Democrats

Les deportacions forçoses de nens a territori rus, tractant així d'acabar amb la seva identitat ucraïnesa, al·ludeixen a una tècnica genocida i són una violació de la Convenció per a la Prevenció i la Sanció del Delicte de Genocidi de 1948, dins del marc de Nacions Unides. Després d'envair territori ucraïnès, l'exèrcit rus capta nens de la Ucraïna ocupada i els envia a 'campaments d'estiu' a Rússia. No obstant això, aquests 'campaments' no existeixen, sinó que es fa servir aquest terme per

encobrir les deportacions. Aquestes víctimes poden acabar en centres prorussos de reeducació, incloent-hi entrenament militar; en hospitals o centres similars en una àrea sota control rus, o en centres de família. En diverses ocasions, a més, se'ls concedeix nacionalitat russa, dificultant encara més el possible retorn d'aquests infants en tant que ara són considerats ciutadans russos i resideixen sota la tutela de l'estat.

Actualment, hi ha ONG dedicades a retornar aquests nens a Ucraïna amb les seves famílies. Aquestes missions tenen un cost d'entre \$3.000 i \$5.000 cadascuna, alentint el procés a causa del seu cost econòmic. Donada la llarga xifra de nens deportats, seria necessari un pressupost de \$2.100 mil milions per poder alliberar-los a tots, fet actualment improbable tant com per al govern ucraïnès com per a les organitzacions dedicades a això. Tot i així, des de l'inici del conflicte, s'ha aconseguit retornar 523 nens a les seves famílies. Així mateix, els esforços per fer front a aquesta problemàtica també provenen d'agències del govern ucraïnès, països mediadors (Aràbia Saudita, Qatar i Turquia) i individus, tant voluntaris com figures públiques.

Què fa el Tribunal Penal Internacional?

El 17 de març de 2023, el Tribunal Penal Internacional (TPI) va emetre una ordre de detenció contra el president rus. Aquesta va ser en relació amb els presumptes crims de guerra per la

'deportació i trasllat il·legal de nens de la Ucraïna ocupada'. A més, Maria Alekseyevna Lvova-Belova, comissària russa de Drets de l'Infant, també va rebre una ordre de detenció. Aquests crims, presumptament, es van cometre al territori ocupat ucraïnès des del 24 de febrer de 2022, després de l'inici de la invasió russa.

Tot i que cap dels dos acusats va executar les accions de forma directa, tots dos són determinats com a responsables directes dels actes, per no haver exercit el control clau sobre els seus subordinats ni haver frenat aquests actes després del seu coneixement. Com a figures d'autoritat davant els seus subordinats i militars, responen amb aquesta responsabilitat superior.

No obstant això, aquestes acusacions s'ajusten a l'Estatut de Roma que va donar a la creació del TPI el 1998. Cal remarcar que ni Rússia ni Ucraïna són part d'aquest Estatut, de manera que no han reconegut l'autoritat del TPI. En aquest cas, no poden ser detinguts dins les fronteres del territori rus o de l'ucraïnès.

El setembre d'aquest any, Putin va viatjar a Mongòlia en una gira diplomàtica que va incloure diversos països asiàtics. Mongòlia, havent ratificat l'autoritat del Tribunal Penal Internacional, hauria d'haver acatat a l'ordre de detenció i prosseguir a detenir el president rus per crims de guerra. No obstant això, es va mostrar reticent a executar aquesta detenció dins el seu territori.

Imatge 2. El president rus, Vladimir Putin, en la seva visita a Mongòlia al costat del president mongol, Ukhnaagiin Khurelsukh. Font: France24.

Un fet com aquest demostra la debilitat de l'organisme per la seva manca de mecanismes d'execució d'ordres. No hi ha cabuda en què un Estat membre de l'Estatut de Roma no acati a les seves ordres i rebí —amb honors— visites diplomàtiques de presumptes criminals de guerra.

Un canvi en la política de Biden

Un estat que certament ha intervingut de forma rellevant durant aquest conflicte és els Estats Units. En els seus últims mesos a la Casa Blanca, Joe Biden ha decidit autoritzar a Ucraïna l'ús d'armament estatunidenc —míssils de llarg abast— per poder dificultar l'avanç de les tropes russes alhora que atacar territori rus. Aquesta decisió resulta clau per a la política exterior estatunidenca cap a Ucraïna i Rússia, i no és casualitat que s'hagi pres després de la victòria de Trump en les eleccions.

El Kremlin mostra que ha percebut aquesta decisió com un intent d'avivar la tensió i incrementar la dimensió del conflicte, en base a l'augment de la

participació dels Estats Units en la guerra. En un comunicat, Moscou va determinar que l'entrada d'un míssil estatunidenc al territori rus seria considerat un atac directe dels EUA, internacionalitzant el conflicte a gran escala i un causant un possible desencadenament en una Tercera Guerra Mundial. Com a conseqüència, Rússia tindria una 'resposta adequada, apropiada i tangible' en el cas que els míssils impactin el seu territori, segons declaracions del Ministeri d'Afers Exteriors rus. El fet que els Estats Units sigui membre de l'OTAN —la qual ha mostrat una contínua defensa a Ucraïna davant l'agressió russa—, significa que una 'resposta adequada, apropiada i tangible' de Rússia, podria activar l'article cinquè del Tractat. Aquest estableix que l'atac a un membre de l'organització serà interpretat com un atac dirigit a tots els membres.

No obstant això, almar-se ara mateix no necessari atesa la incertesa que caracteritza la pròxima entrada de Trump al Despatx Oval; que podria canviar completament l'escenari internacional.

Trump i el 'pacifisme' estatunidenc

La política de Donald Trump en el passat va mostrar tenir com a principal objectiu la persecució d'un interès nacional dins dels Estats Units; de manera que la intervenció de la potència en guerres estrangeres no té cabuda dins del seu projecte polític. En el seu passat mandat, Trump ja va mostrar aversió al desplegament de tropes i

material estatunidenc en conflictes aliens al país. L'interès nacional, per tant, està definit d'acord amb les seves fronteres, en tant que la major importància són els assumptes que succeeixen dins del país. Sempre que no es determini que els EUA percep inseguretat arran de l'existència d'un conflicte, aquest roman aliè a l'interès nacional de la potència i, per tant, resideix fora de la seva política exterior.

El retorn de Donald Trump al Despatx Oval ha revifat les esperances d'un progrés en les relacions bilaterals dels Estats Units amb Rússia. En aquest sentit, Trump ha lloat públicament el seu poder polític afirmant que el seu mandat acabaria amb la guerra a Ucraïna. Però quines implicacions té la política de Trump en la guerra d'Ucraïna?

El futur president va afirmar públicament que ell seria capaç de 'posar fi al conflicte en només 24 hores', tot i que no especifica quins serien els seus mètodes per dur-ho a terme. No obstant això, aquest fet podria demostrar un dèficit en la capacitat de negociació de Kíev davant Moscou, atès que un tercer estaria tenint més poder que ells sent actors principals.

Tant Zelenski com Putin han mostrat el seu acostament a Trump en diverses ocasions, i no ha sigut menys després de la seva recent reelecció a la Casa Blanca. Ambdós presidents han felicitat el republicà per la seva victòria, mostrant una voluntat d'acostament que podria percebre's com una voluntat de negociació, on Washington

adoptaria el paper de moderador.

La tornada a una política exterior defensiva ('Estats Units primer') suggereix un canvi en les relacions militars entre els Estats Units i Ucraïna. El control sobre l'enviament d'armes passarà a mans republicanes al gener, i tenint en compte l'aversion de Trump sobre el conflicte rus-ucraïnès i la positivitat cap a un acord de pau, podria suposar la fi de l'enviament d'armes estatunidenques a Ucraïna. Des de febrer de 2022, el país ha destinat \$108.000 milions de dòlars per fer front a la invasió russa. Trump, sota el seu lema dels 'Estats Units primer', acabaria amb aquest finançament. La reducció en el pressupost de l'exèrcit ucraïnès, així mateix, seria un impuls a negociador per a un acord de pau, tot i que sota una condició d'inferioritat respecte a Moscou. Marco Rubio, proposat per ser el nou secretari de l'Estat sota la presidència de Trump, va expressar també la intenció de pressionar Ucraïna per a la persecució d'un acord amb Rússia.

A més, Trump ha nominat Keith Kellogg, tinent general retirat, com a enviat especial de pau a Ucraïna. El seu rol és el lideratge de les negociacions per posar fi a la guerra, adoptant un paper de moderador. En declaracions passades, Kellogg va mostrar la seva defensa a l'enviament d'armament a Ucraïna per proporcionar 'els mitjans necessaris per acabar la guerra'. Actualment, el seu 'pla de pau' es basa en l'amenaça a Ucraïna de cessar amb l'ajuda militar tret que Kíev accepti negociar la pau

amb Rússia. En referència al seu acostament a Rússia, es demoraria l'entrada d'Ucraïna a l'OTAN a canvi d'un 'acord integral i verificable amb garanties de seguretat'.

El futur per a les relacions entre Washington i Moscou

Després de felicitar Trump per la seva victòria, Putin va declarar que 'estan llestos per parlar amb Trump'. Diverses fonts afirmen que els dos polítics han mantingut el contacte després de la sortida del republicà de la Casa Blanca, fet que suggereix futures negociacions entre els dos governs amb una perspectiva més positiva en comparació al passat.

Durant la seva campanya electoral, hi va haver repetides al·lusions a restablir 'relacions amb Rússia i posar fi a la crisi a Ucraïna', declaracions que van cridar l'atenció del Kremlin a un possible acostament a la Casa Blanca seguida la victòria republicana.

Imatge 3. Trobada entre Donald Trump i Vladímir Putin. Font: BBC.

Després del suport incessable de Biden a Ucraïna, el Kremlin afirma que els llaços amb Washington

resideixen en un mínim històric a causa d'aquest suport. En aquesta línia, s'obre el camí a restablir les relacions de manera cooperativa i pacífica, com suggereixen les declaracions sobre les implicacions sobre la reelecció de Trump. Des de Rússia confien en un canvi de paradigma la política exterior de Trump serà disruptiva amb les actuals relacions entre la Casa Blanca i el Kremlin.

Conclusions

La guerra a Ucraïna mostra una incapacitat dels marcs multilaterals establerts per prevenir els conflictes i garantir una pau duradora, resulta en una crisi de legitimitat del multilateralisme. Com que s'ha de confiar que un sistema salvaguardi la pau i la seguretat, quan està mostrant una deficiència a posar fi a una guerra? Sense importar quantes sancions i aïllament internacional s'hagi fet en contra de Rússia, el Kremlin no ha cessat en el seu pla d'ocupació del territori ucraïnès i l'atac a la seva població civil. És important que, de conflictes com aquest, es puguin plantejar reformes sistèmiques per tal de construir institucions més fortes per a una pau duradora.

No obstant això, el futur canvi en la política exterior estatunidenca podria finalment brindar la fi de l'agressió russa. Tot i que recentment la decisió de Biden de deixar la situació les conseqüències d'aquest nou escenari en mans del seu successor han causat un aldarull d'opinions a nivell internacional, Trump mostra fermesa en la seva

capacitat d'acabar amb el conflicte.

Després de més de mil dies de conflicte, el retorn de Trump en la política estatunidenca desperta una nova visió sobre el futur del conflicte i les relacions entre Moscou i Washington. El canvi de la política exterior estatunidenca, sens dubte, repercutirà en les dinàmiques del sistema internacional; i la voluntat de posar fi a la guerra a Ucraïna afectarà el conflicte –aconsegueixi o no acabar amb aquest. És així com certament experimentarem un canvi en tant que actors poderosos en el sistema canviaran dràsticament el seu posicionament sobre el conflicte; ocasionant una possible interrupció de l'status quo.

Tot i que ningú té la certesa de la possibilitat d'un acord amb Donald Trump, tots dos Rússia i Ucraïna compten amb una percepció positiva i esperançadora amb què serveixi per posar fi al conflicte de llarga durada. Ucraïna, això no obstant, sembla no contemplar les dinàmiques de poder que podrien subjaure les negociacions i que suposarien una subordinació directa a les voluntats dels Estats Units i Rússia.

Només el temps i l'establiment de la nova presidència de Trump diran quines han estat les implicacions d'aquest succés en la perpetuació del conflicte. Tot i així, continua sent necessària una lluita pel respecte del dret internacional i la protecció dels drets humans, tractant d'aportar una solució perquè els milions de persones que han patit i continuen patint les conseqüències de la

guerra puguin complir amb el seu dret de retorn i el dret a la vida digna al seu país d'origen.

Cristina Puig Bonjoch

Estudiant de Relacions Internacionals

Universitat Autònoma de Barcelona

Referències

- ACNUR España. (s.f.). "Protección de niños y niñas no acompañados y separados por el conflicto en Ucrania". Recuperat de <https://www.acnur.org/es-es/proteccion-de-ninos-y-ninas-no-acompanados-y-separados-por-el-conflicto-en-ucrania>
- Al-Hlou, Y., Froliak, M. (2024). 46 Children Were Taken From Ukraine. Many Are Up for Adoption in Russia. The New York Times. Recuperat de <https://www.nytimes.com/2024/06/02/world/europe/ukraine-children-russia-war.html>
- BBC News Mundo. (2024). "Están echando leña al fuego": la furia de Rusia por la autorización de EE.UU. a Ucrania para usar sus misiles de largo alcance contra territorio ruso". *BBC*. Recuperat de <https://www.bbc.com/mundo/articles/c8ekj4p7rz4o>
- Colomina, C. (2024). "Moscu i Kíiv mouen fitxa abans de Trump". *Ara*. Recuperat de https://www.ara.cat/opinio/moscou-kiiv-mouen-fitxa-trump_129_5205282.html#goog_rewarded
- Euronews, AP. (2024). "Putin llega a Mongolia, Estado miembro de la Corte Penal Internacional, sin ser detenido". *Euronews*. Recuperat de <https://es.euronews.com/2024/09/02/putin-llega-a-mongolia-estado-miembro-de-la-corte-penal-internacional-sin-ser-detenido>
- Haberman, M. et al. (2024). "Trump Expected to Name Marco Rubio as Secretary of State". *The New York Times*. Recuperat de <https://www.nytimes.com/2024/11/11/us/politics/trump-rubio-secretary-of-state.html>
- Jiménez, M. (2024). "Donald Trump planea elegir a Marco Rubio como secretario de Estado". *El País*. Recuperat de <https://elpais.com/internacional/elecciones-usa/2024-11-12/donald-trump-elige-a-marco-rubio-como-secretario-de-estado.html>
- Kramer, A. E., et al. (2024). "Ukraine Has a Window to Strike Within Russia, but Trump May Close It". *The New York Times*. Recuperat de <https://www.nytimes.com/2024/11/18/world/europe/ukraine-russia-missiles.html?searchResultPosition=2>
- Mazina, N. (2023). How Save Ukraine NGO rescues Ukrainian children from Russian 'abduction and indoctrination' program. *Hromadske*. Recuperat de <https://hromadske.ua/en/posts/russians-are-stealing-our-children-to-teachthem-to-kill-how-the-save-ukraine-fund-saves-young-ukrainians-from-deportation>
- Meduza. (2023). 31 children returned to Ukraine from Russian-controlled territories. Recuperat de <https://meduza.io/news/2023/04/08/v-ukrainu-s-podkontrolnyh-rossii-territoriy-vernulsya-31-rebenok>
-

- Meduza. (2023). Russia, through the mediation of Qatar, agreed to return four children to Ukraine. Recuperat de <https://meduza.io/feature/2023/10/16/rossiya-pri-posrednichestve-katara-soglasilas-vernut-v-ukrainu-chetveryh-detey>
- Meduza. (2024). "They may start to counteract": the Russian authorities are afraid of children forcibly removed from Ukraine. Recuperat de <https://meduza.io/feature/2024/03/11/oni-mogut-nachat-protivodeystvovat>
- Naciones Unidas (s.f.). "Carta de las Naciones Unidas (texto completo)". Recuperat de <https://www.un.org/es/about-us/un-charter/full-text>
- Noticias ONU. (2024). "Ucrania: Se cumplen 1000 días desde que Rusia inició la invasión a gran escala". Naciones Unidas. Recuperat de <https://news.un.org/es/story/2024/11/1534436>
- Ribas i Admetlla, E. (2024). "Trump promete acabar con la guerra de Ucrania en 24 horas: ¿A qué precio?". Agencia EFE. Recuperat de <https://efe.com/mundo/2024-11-20/trump-promete-acabar-con-la-guerra-de-ucrania-en-24-horas-a-que-precio/>
- RTVE.es. (2024). "Putin asegura que está listo para hablar con Trump y reestablecer relaciones: "La pelota está en el lado de EE.UU."". RTVE. Recuperat de <https://www.rtve.es/noticias/20241107/putin-listo-para-hablar-trump-reestablecer-relaciones-pelota-lado-eeuu/16321174.shtml>
- Ryzhkova, A. (2023). "My son recognized me. He gave me his hand and began to pull me towards the exit": the story of Olga Mazur from Kherson, who managed to bring home a teenage son with severe autism from Crimea. *Viorstka*. Recuperat de <https://verstka.media/olga-mazur-vernula-syna-iz-internata-v-ukrainu>
- Rzheustka, L. (2024). "Ucrania y los planes de Trump para acabar la guerra". DW. Recuperat de <https://www.dw.com/es/ucrania-y-los-planes-de-trump-para-acabar-la-guerra/a-70837080>
- Save Ukraine. (s.d.) Recuperat de <https://www.saveukraineua.org/>
- Savio, I. (2024). "Zelenski confía en poder trabajar con Trump en plena incertidumbre por el impacto de su victoria en la guerra de Ucrania". *El Periódico*. Recuperat de <https://www.elperiodico.com/es/internacional/20241106/zelenski-felicita-trump-paz-ucrania-111425119>
- Sokolova-Stekh, A. (2024). "Ucrania: por qué se adoptan niños en tiempos de guerra". DW. Recuperat de <https://www.dw.com/es/ucrania-por-qu%C3%A9-se-siguen-adoptando-ni%C3%B1os-en-tiempos-de-guerra/a-70317716>
- Transatlantic Dialogue Center. (2023). *Children of War*. Recuperat de <https://tdcenter.org/2022/09/09/children-of-war/>
-

Troianovski, A. (2024). "As Ukraine Fires U.S. Missiles, Putin Sends a Chilling Message". *The New York Times*.

Recuperat de <https://www.nytimes.com/2024/11/22/world/europe/ukraine-russia-us-trump-putin.html?searchResultPosition=3>

Troianovski, A.; & Hopkins, V. (2024). "Putin Lavishes Praise on Trump, Saying Russia Is 'Open' to Restored Ties". *The New York Times*. Recuperat de

<https://www.nytimes.com/2024/11/07/world/europe/trump-putin-russia-ukraine-war.html>

Vakulina, S. (2024). "¿Quién es el enviado de paz de Trump para Ucrania y qué hará ante la invasión rusa?".

Euronews. Recuperat de <https://es.euronews.com/2024/11/28/trump-nombra-a-keith-kellogg-como-enviado-especial-para-ucrania-y-rusia>

Walter, J. D. (2024). "¿Tienen Trump y Putin vínculos más estrechos de lo esperado?". *DW*. Recuperat de

<https://www.dw.com/es/tienen-trump-y-putin-v%C3%ADnculos-m%C3%A1s-estrechos-de-lo-esperado/a-70459900>

Yale School of Public Health. (2023). Russia's Systematic Program for the Re-education and Adoption of

Ukraine's Children. *Conflict Observatory*. Recuperat de <https://hub.conflictobservatory.org/portal/apps/sites/#/home/pages/children-camps-1>

Publicat per

**Asociación para las
Naciones Unidas
en España**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors